Glas zaveznikov

Leto II - Št. 384 — *Informacijski dnevnik A. I. S.* — Cena 4 lire

TRST, sreda 18. septembra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. [illegible] zaostale L.8). Rokopisov ne vračamo.

Uspešen dan v Luksemburški palači

Ljudska zbornica in ženska volivna pravica v Trstu

POVIŠANJE MEZD V ZSSR

Moskva, 18. sept.

Sovjetska vlada je izdala sledeče poročilo: «Sovjetska vlada je za pripravo primernih pogojev za ukinitev racioniranja v letu 1947 in za ustalitev enotnih cen imela za potrebno in koristno, da določi ukrepe za postopno zmanjšanje razlike med sedanjimi visokimi trgovskimi cenami in med nizkimi cenami racioniranih predmetov. Ko bo racioniranje ukinjeno, bodo tako cene svobodne prodaje lahko postale enotne cene države. Sovjetska vlada upošteva težave, ki jih je povzročil povišek racioniranih predmetov za delavce s srednjimi in nizkimi mezdami in za uradnike. Vlada je sklenila povišanje mezd, da odškoduje izgube delavcev in uradnikov, katerih plače in mezde ne znašajo več kot 900 rubljev na mesec. Nove mezde, svobodne cene in cene racioniranih predmetov veljajo od 1. septembra 1946.

PRVI NEREDI PO ZAČETKU STAVKE PRISTANIŠKIH DELAVCEV V USA

London, 18. sept.

Kakor poroča BBC, so razmestili znatna policijska ojačenja po newyorških pomolih zaradi prvih nasilnih dejanj, ki so se dogodila po začetku velike stavke pristaniških delavcev, skoraj pred dvema tednoma. Vesti iz New Yorka javljajo, da so se incidenti pričeli potem, ko je približno 150 pristaniških delavcev odstranilo količke, ki jih je razvrstil Kongres industrijskih organizacij (levičarska sindikalna organizacija), ter začelo raztovarjati partijago z neke francoske ladje, ki je pred kratkim, s približno tisoč potniki, dospela v pristanišče.

V Filadelfiji je stavka povzročila zaprtje ene izmed najvažnejših rafinerij sladkorja, ker so štiri ladje z znatnimi tovori surovega sladkorja ostale v pristanišču, ne da bi mogle izvršiti raztovoritve. Stavkujoči, člani narodne pomorske zveze, ki je v članjena v Kongresu industrijskih organizacij (CIO), se borijo, da bi dosegli iste mezde, kakor so jih nedavno dovolili pomorščakom zvez, ki so včlanjene v Ameriško delovno federacijo (AFL), (desničarska sindikalna organizacija).

ARETACIJA KOMUNISTOV V LONDONU

London, 18. sept.

V Londonu so aretirali pet znanih britanskih komunistov, in sicer v zvezi z ukrepi britanske vlade proti gibanju «Squatters». Ti so se s pomočjo komunističnih elementov polastili praznih stanovanj v Londonu, da bi tamkaj nastanili brezdomce. Aretirance so prijavili zaradi soudeležbe z drugimi osebami pri nasilju proti zasebni lastnini.

DEMOBILIZACIJA V ANGLIJI

London, 18. sept.

Ministrstvo za delo je objavilo, da je celotno število mož in žena, ki so jih demobilizirali iz oboroženih sil od 18. junija 1945 do konca avgusta letošnjega leta, znašalo 3,834.810. Številke kažejo, da je načrt bil prekoračen za 21.120 enot, yar se t.če mož, medtem ko je glede žena bil primanjkljaj za 3.330 enot.

Razpravljanje o mejah

PARIZ, 18. sept. — **Pododbor, ki ga je imenoval politični in teritorialni odbor za Italijo, z namenom, da spravi v sklad pet osnutkov za statut, ki so jih predlagali štirje veliki in Jugoslavija, je sinoči dosegel sledeče odločitve:**

(1) glasovanja na svobodnem ozemlju se bodo vršila s splošno neposredno moško in žensko volivno pravico;

(2) parlament svobodnega ozemlja bo enozborničen.

Te odločitve, ki so jih dosegli po težavnih in živahnih razpravljanjih bosta morala potrditi še glavni odbor in nato konferenca v plenarnem zasedanju.

Višinski, ki je bil včeraj precej dobre volje, je vztrajal na ten, da bi podelili volivno pravico tudi ženam, trdeč, da «je nekoliko masla v juhi vedno dobro.»

Med razpravljanjem o imenovanju edine zbornice, se je Višinski saljivo izrazil, če bi jo enostavno imenovali «zbornica», ne bi bilo v ruščini odgovarjajoče besede. Končno so določili, da jo imenujejo «ljudska zbornica».

Prve različnosti mnenj so nastale o sistemu volitev. Sovjetski in jugoslovanski osnutek za statut sta oba predlagala sorazmernostno predstavništvo in Višinski je izjavil, da mora vztrajati na tem sistemu, ker tvori vsako jamstvo za resnično demokratično glasovanje. Jugoslovanski delegat Baebler je poudaril, da so Jugoslovani v majsni v Trstu in da bi parlament, ki bi bil izvoljen na drug način kot s sorazmernostnim predstavništvom, bil popolnoma italijanski.

Britanski delegat Sterndale Bennet je ugovorjal, da bi sistem sorazmernega predstavništva lahko sprejeli za volitve za ustavodajno zbornico, ki bi potem odločila, ali naj se ohrani ta isti sistem ali sprejme drugega.

Baebler je odgovoril, da bi prva ustavodajna zbornica lahko imela italijansko večino in odločila, da odpravijo sorazmernostno predstavništvo.

Ugovor so na koncu umaknili in pododbor je odgovodil današnje zasedanje, potem ko je zaupal komisiji petih predstavnikov nalogo, naj ureče klavzule o točkah, v katerih so dosegli soglasje.

Na seji političnega in ozemeljskega odbora za Italijo so razpravljali o mejah svobodnega tržaškega področja.

Južnoafriški delegat Jordan je predložil popravek, da bi morali internacionalizirati ne samo Trst, ampak vso zahodno Istro, kjer je prebivalstvo mešano.

Jugoslavija je izjavila, da ne bo podpisala mirovne pogodbe z Italijo, če bodo sprejeli predloge štirih velesil o mejah tržaškega področja.

Zjutraj je vojaška komisija za Italijo odobrila 12 vojaških določil mirovne pogodbe z Italijo. Odbili so tri popravke, ki jih je predložil južnoafriški delegat. Prvi izmed njih je predlagal, naj po petih letih revidirajo vojaška določila glede razorožitve, ki so vnesena v mirovno pogodbo z Italijo. Drugi je predlagal spremembo pogojev za demilitarizacijo francosko-italijanske meje, tretji pa, da bi Italiji dovolili odstraniti pred vničenjem iz podmornic material, ki je primeren za civilno uporabo.

Gospodarski odbor za Balkan je odobril predloge za zavarovanje pravic zavarovalnih družb Združenih narodov v Romuniji.

Italija zahteva zlato

Italija je zahtevala na pariški konferenci vrnitev zlata, ki so ga s silo odnesli Nemci z njenega ozemlja. Zahtevo je postavil italijanski zastopnik Tarchiani v izjavi glede gospodarskih členov mirovna pogodbe.

Izjavil je: «Če mora Italija vrniti «nepravično odnešeno» zlato, je pravično, da vrnejo Italiji italijansko zlato, ki so ga s silo odnesli Nemci in ki predstavlja večino zlate rezerve italijanske emisijske banke.

«Če je vrnitev vsega zlata, ki so ga odnesli Nemci, materialno nemogoča, bi Italija — je dejal — morala vsaj sodelovati pri zlatem fondu v skladu z načeli, določenimi na pariski konferenci za reparacije.»

Dejal je, da je člen 67 skrajno nepravičen, ker se mora Italija po tem členu odreči kakršni koli zahtevi glede Nemčije.

Omenil je, da se skoraj vse italijanske zahteve do Nemčije nanašajo na dobo sobojevanja z zavezniki. Po premirju, je dejal, ni le Nemčija zaplenjevala blago, industrijskih naprav, vozečega materiala in ostalih dobrin, temveč je tudi prisilila, da so Italijani odprli v njeno korist kredite za skoraj 500 milijard lir.

Ko je govoril o členu 69, ki pooblašča zavezniške in pridružene sile, da zaplenijo italijanske dobrine na svojem ozemlju za zadovoljitev svojih zahtev do Italije, je Tarchiani dejal: «Ta člen je eden izmed najtežjih za gospodarske in politične posledice, ki jih bo prav gotovo izzval. Italija je država z veliko emigracijo in so se tisočeri Italijani, potem ko so prispevali k prospehu drugih držav, vrnili v Italijo in tam pustili znatne lastnine. Zdaj so ti ogroženi, da bodo izgubili celotni izkupiček svojega dela.»

Tarchiani je predložil popravek z namenom olajšati zahteve, ki jih vsebuje ta člen.

V trenotku prevajanja albanske zahteve glede vrnitve dobrin s strani Italije, se je pripetil incident. Albanske delegate so povabili, naj prisostvujejo prevajanju govora njihovega delegata in so se odstranili iz dvorane po končanem prevajenju. Ukrajinski zastopnik je zatrdil, da bi jih morali povabiti, da ostanejo tudi med splošnim razpravljanjem.

Predsednik sir Joseph Bhore (Indija) je pripomnil, da je Albanija razpravljala o reparacijah, ki so na dnevnem redu današnjega zasedanja.

Po treh urah razpravljanj ali naj pripustijo ali ne Albanijo k večernemu zasedanju, je predsednik objavil, da ne ostaja več časa za razpravljanja o točkah dnevnega reda. Zahteval je nasprotno mnenje odbora o predlogih za pospešitev dela, ki so jih predhodno razdelili med delegate.

To je privedlo francoskega zastopnika k pripombi, da Albanci pričakujejo odločitev in razpravljanje se je obnovilo še enkrat. Končno so se vrnili v dvorano, toda razpravljanje ni dolgo trajalo. Grčija je predložila popravek k členu glede vrnitve. Brazil pa se je pritožil, da tega popravka niso pred tem razdelili delegatom. Združene države so nato predložile popravek k popravku. Zaradi nastalega položaja so preložili zasedanje odbor po 5 urah seje.

ODBOR ZA BOLGARIJO

Politični in ozemeljski odbor za Bolgarijo je odobril devet členov pogodbe, ki so jo predložili zunanji ministri. Med odobrenimi določili je tudi tisto, ki odreja umik sovjetskih sil iz Bolgarije v 90 dneh po nastopu veljavnosti pogodbe.

Avstralski delegat Hodgson je umaknil dva popravka, skupna za vse pogodbe, ki jih je poprej predložil in sta jih odklonila politična in teritorialna odbora za Finsko in Romunijo.

ENERGIČNI UKREPI GRŠKE VLADE

London, 18. sept.

Grška vlada je prepovedala zborovanje in javno demonstracijo levičarske koalicije EAM za 27. november. Grški podpredsednik vlade Gonatas je sinoči izjavil po štiriurni vladni seji, da je grška vlada sklenila izvesti korenite ukrepe za obrambo države proti tistim, ki jo skušajo minirati s pomočjo iz tujine.

Zaradi ukaza sodnih oblasti so v Atenah zaprli urade grške komunistične stranke. Aretirali so 30 oseb, ki so bile v prostorih.

Grški ministrski podpredsednik Stylianos Gonatas je izjavil Reuterju, da se je vlada odločila proglasiti obsedno stanje v vsej državi. To se je izkazalo za potrebno, da se postavijo v bran sovražnemu delovanju.

USTRELITEV IZDAJALCEV

Pariz, 18. sept.

Na dvorišču ječe v Nancyju so ustrelili 33 letnega Francois Rutza, bivšega francoskega boksarskega prvaka v najtežji kategoriji, ker je v 1944 letu ovadil Gestapu člane francoskega odporniškega gibanja «Maquis». Skupaj z njim je prišel pred eksekucijski vod 20 letni Jean Bellereu, znan pod pridevkom «mali grbec».

HENRY WALLACE
trgovinski minister, ki je z govorom o ameriški zunanji politiki vzbudil precej razpravljanj

BIVŠI BOLGARSKI KRALJ SIMEON ODPOTOVAL V EGIPT

London, 18. sept.

Bivši mladi bolgarski kralj Simeon je prispel v Carigrad skupno s člani družine in se vkrcal na neko turško ladjo, s katero bo odpotoval v pregnanstvo v Egipt.

Ameriške gospodarske statistike

WASHINGTON, 18. sept. — *Po statistiki trgovinskega ministrstva je uvoz Združenih držav v juliju mesecu dosegel najvišjo stopnjo v zadnjih 20 letih, Znaša 432 milijonov dolarjev. Izvoz Združenih držav, skupno s pošiljkami ustanove UNRRA in na podlagi zakona o zakupu in najemu, je julija meseca narastel na 825 milijonov dolarjev. To je 53 milijonov dolarjev manj kakor junija.*

Proizvodnja jekla je v avgustu dosegla novo povojno prvenstvo in je znesla po podatkih ameriškega zavoda za železo in jeklo 6,116.046 ton. Proizvodnja v preteklem mesesu je dosegla povprečno 88.3% proizvajalne kapacitete v primeri s 84.9% v juliju in 70.7% v avgustu 1945.

Urad za delovne statistike je javil, da je 15. avgusta seznam cen v potrošnji narastel za 2%. S tem se je seznam povišal za 144% v primeri z razdobjem 1935/39. Glavni vzrok povišanja cen živilom je povišanje v preteklem mesecu, ki je znašalo 3 in pol odstotka. Cene drugih nujnih potrebčin, razen živil, so narastle za nekaj manj kot 1%.

Kljub temu, da proizvodnja odgovarja potrebam države, izvozijo na vsakih 100 izdelanih avtomobilov več kot 6 avtomobilov v primeri s 5.7% v letu 1939. V prvih sedmih mesecih letos je avtomobilska industrija izdelala 849.804 avtomobile in jih izvozila 51.462. V istem času v letu 1941 so izdelali 2,703.313 avtomobilov, od katerih so jih izvozili 68.047. V prvih sedmih mesecih letos je industrija izdelala 342.745 tovornih avtomobilov in drugih trgovskih vozil ter jih izvozila 83.059. Statistike iz leta 1941 kažejo, da je bila proizvodnja 575.284 tovornih avtomobilov, od katerih so jih izvozili 93.510.

Po podatkih ameriškega zavoda za gradnjo železniških vozov je ameriška industrija dala v promet v mesecu avgustu 5.141 novih tovornih vagonov v primeri s 3.433 vagonov v mesecu juliju. Proizvodnja v mesecu avgustu predstavlja tretjino proizvajalne kapacitete te indutsrije, vendar je s tem dosegla najvišjo stopnjo letošnjega leta.

ZANIMIVO VPRAŠANJE ALI STE ZA LJUDSTVO ALI ZA REAKCIJO?

Varšava, 18. sept.

Osrednji glasili vseh delavskih strank na Poljskem «Glas Ludu» in «Robotnik» sta objavili na treh straneh pismo osrednjega izvršnega odbora delavske stranke in osrednjega izvršnega odbora poljske socialistične stranke, naslovljeno osrednjemu izvršnemu odboru Mikolaiczykove kmetske stranke. Poljska delavska stranka vabi Mikolaiczykovo stranko, naj javno izjavi, ali je za «ljudstvo» ali za «reakcijo». Pismo naglaša, da mora ljudstvo vedeti, ali je poljska kmetska stranka za sovražnike ali prijatelje Poljske. Poljska kmetska stranka je imela doslej politične načrte in smernice, ki jih v veliki meri podpirajo in ščitijo anglosaški reakcionarni krogi. Pokazalo pa se je, da so ustanovitelji in zaščitniki poljske kmetske stranke istočasno zaščitniki in varuhi Nemčije in da napadajo poljske zahodne meje in tako napadajo poljsko neodvisnost. Pismo vsebuje štiri vprašanja, na katera naj bi morala odgovoriti Mikolaiczykova kmetska stranka. Poljska delavska stranka zahteva jasen in nedvoumen odgovor, odgovor, ki naj očrta smernica kmetske stranke.

Posledice Wallaceovega govora

Predsednik Truman bo moral pojasniti zunanjo politiko Združenih držav

LONDON, 18. sept. — **Včeraj se je poslabšalo nasprotje v ameriški vladi glede zunanje politike Združenih držav. Trgovinski minister Henry Wallace je ponovno potrdil načela, ki jih je izravil v svojem nedavnem govoru, ter je najavil podobne zunanjepolitične govore.**

Iz Washingtona javljajo novinarji, da se je predsednik Truman zdaj znašel v dvomu: ali naj sprejme še nadaljnje Wallaceove kritiko svoje zunanje politike, ali pa naj povabi trgovinskega ministra, naj odstopi. «Timesov» dopisnik ima odstop za neverjeten, ker bi drugace predsednik izgubil glasove levega krila demokratske stranke pri prihodnjih volitvah. Po drugi strani pa, če bo minister Wallace nadaljeval s kritikami zunanje politike Združenih držav, se zdi možno, da bo odstopil zunanji minister Byrnes in bi v tem primeru skoraj gotovo republikanska stranka prenehala sodelovati z vlado v zunanji politiki.

Dopisnik BBC iz Washingtona verjame, da je Wallaceova politika kompromitirala ugled ameriške vlade. Zato je torej toliko bolj potrebno in primerno, da predsednik Truman odkrito ponovno formulira pravo zunanjo politiko Združenih držav v mesecu septembru 1946.

AMERIKA SE UPA V MIR NA KITAJSKEM

Washington, 18. sept.

Poročevalec ameriškega zunanjega ministrstva je v odgovor na vprašanja, ki so se opirala na poročila, da je le malo upanja za hiter konec državljanske vojne na Kitajskem, izjavil, da ameriško zunanje ministrstvo ni dobilo o zadnjem razvoju položaja na Kitajskem in o domnevni ustavitvi pogajanj med kitajskimi nacionalisti in komunisti poročila niti od posebnega odposlanca predsednika Trumana na kitajskem generala Marshalla niti od veleposlanika Stuarta.

Poročevalec je naglasil, da bodo verjetno v bodoče — kot so bile v preteklosti — teževe pri pogajanjih, da pa niti general Marshall niti Stuart, nista ničesar naznačila, kar bi vzelo upanje za končni sporazum.

AMERIŠKO POSOJILO AVSTRIJI

London, 18. sept.

General Mark Clark, poveljnik ameriških sil v Avstriji, je nujno zahteval v Washingtonu, naj dovolijo Avstriji posojilo nekaj milijonov dolarjev. Istočasno je odkrito kritiziral to, kar naziva «pomanjkanje sodelovanja z ostalimi zavezniškimi silami v Avstriji, ki ga je pokazala Sovjetska zveza». Izjavil je, da so sovjetske zasedbene sile dvignile vsa razpoložljiva živila in goriva Avstrije ter da si nameravajo prilastiti lastnine, ki gredo Američanom in ki so jih Sovjeti označili za nemške dobrine.

RAZREŠITEV NEMŠKEGA UKADNIKA

Hamburg, 18. sept.

Nemška krščanska demokratska zveza je zahtevala pojasnilo od sovjetske vojaške uprave, ker so razrešili dr. Ferdinanda Friedensburga predsedništva osrednjega urada za gorivo in energijo. Britanska obveščevalna služba v Nemčiji prinaša izjavo strankinega izvrsnega odbora: «Stranka ima tem večjo pravico zahtevati pojasnila, ker dr. Friedensburgu (predsedniku izvrsnega odbora stranke) niso dali nikake možnosti, da bi dal izjave pred razsitvijo. Stranka zato nima nikake možnosti za nadzorstvo obtožb proti dr. Friedensburgu.»

CLAYTON O AMERIŠKI ZUNANJI POLITIKI

Washington, 18. sept.

Vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra Clayton je dejal, da je mogoče meniti, da bo prihodnji govor nekega odgovornega vladnega predstavnika o ameriški zunanji politiki v sporazumu z zunanjim ministrstvom.

GENERAL GOURAND UMRL

Pariz, 18. sept.

V starosti 78 let je umrl general Henry Gourand, znan iz prve svetovne vojne pod imenom «Argonski lev». Najvidnejši francoski generali Jouin, Weygand, de Lattre, de Tassigny in drugi so počastili truplo velikega francoskega vojaka. Gourand se je udeležil skoraj vseh francoskih kolonijskih borb v Afriki, bil visoki komisar v Siriji in vrhovni poveljnik francoskih čet v Levantu. Kesneje je bil vojaški upravitelj Pariza. V prvi svetovni vojni je izgubil desno roko in imel zlomljene noge. Bil je tudi poveljnik zavezniških čet na solunski fronti v prvi svetovni vojni ter med Srbi in jugoslovanskimi prostovoljci zelo priljubljen.

OBSOJENI TERORISTI

London, 18. sept.

Sovjetsko vojaško sodišče je obsodilo 9 mladih Berlinčanov, ki so jih obtožili terorizma in oboroženega napada na vojake Rdeče armade. Sovjetsko poročilo javlja, da so njihovega voditelja, nekega 17 letnega mladeniča, obsodili na smrt in 8 drugih na zaporne kazni. Kakor poročajo, je bilo vseh 9 v organizaciji imenovani «Črna roka». Pravijo, da so podpisali obtožbeni zapisnik. Sodišče je dokazalo, da so imeli tajne sestanke, da so delali protisovjetsko propagando ter sabotažna in teroristična dejanja.

Nemške volitve

Nadaljnji izidi na britanskem in francoskem področju

LONDON, 18. sept. — *Po zadnjih podatkih o občinskih volitvah na britanskem področju vodijo neodvisni (23.343 sedežev), sledijo jim krščanski demokrati (20.621 sedežev), socialdemokrati (16.172 sedežev), liberalci (4.634), stranka centruna (1.737), demokratska stranka svobode (1.923), komunisti (694), konservativci (24), in porenjska ljudska stranka (2).*

Po vesteh agencije «Reuter» iz Herforda so izidi volitev na britanskem področju v Schleswigu: neodvisni (2.662 sedežev), krščanski demokrati (2.603), socialdem. (2.150), demokratska stranka svobode (423), konservativci (77) in komunisti (25).

V Hannovru je razmerje sledeče: socialdemokrati (1,837.036 glasov), neodvisni (1,240.059), stranka Spodnje Saške (994.917), krščanski demokrati (630.993), komunisti (183.165), demokratska stranka svobode (178.327) in stranka centruma (90.042).

Začasni izidi na francoskem področju (Baden, Hessenska, Palatinat, Würtenberg, Posarje, Porenje, Nassau) so: zveza krščanskih demokratov (1,273.474 glasov), socialdemokrati (463.407), komunisti (180.466), demokrati (87.015) druge stranke (637.849).

Volivno pravico na francoskem področja je imelo 3,299.135 oseb, glasovalo je 2,860.064 oseb, razveljavili so 140.069 glasov.

INCIDENT V BERLINU

London, 18. sept.

Vastniki ameriške vojske nastanjeni v Berlinu, so objavili podrobnosti o incidentu, ki se je primeril v soboto na vojaški policijski postaji Združenih držav na letališču Tempelhof pri Berlinu. Po teh informacijah se je pojavilo na policijski postaji pet vojakov sovjetske vojske pod vodstvom nekega poročnika. Zahtevali so, da jim Američani izroče dve osebi, ki sta bili tam zadržani zaradi zaslišavanja. Ameriški častnik je dejal, da je sovjetski častnik, potem ko so odbili zahtevo, ukazal svojim možem, naj s silo odpeljejo osebi. Izvršitev tega ukaza jim je preprečilo dejstvo, da so Američani pripeljali tank in četo vojakov, ki so bile oboroženi s strojnicami. O vprašanju so nato obravnavali po običajni diplomatski poti in vrhovni častnik sovjetske policije se je opravičil pri ameriških oblasteh.

Italijanska ustava

Osebna svoboda je neprekršljiva Nobenih izrednih sodišč

RIM, 18. septembra. — *Včeraj je prva podkomisija za ustavo nadaljevala z razpravljanjem o vprašanju civilne svobode ter odobrila člena 3 in 4 v njihovi dokončni obliki.*

Člen 3: «Osebna svoboda je neprekršljiva. Nikomur je ne morejo odvzeti, razen z dejanjem sodnih oblasti in le v primerih in načinih, kakor jih je predvidel zakon. Policijska zaustavitev in aretacija ni dovoljena, razen zaradi utemeljenega suma zločina ter lahko traja v vsakem primeru le 48 ur. Ko potece ta termin, morajo zaustavljeno ali aretirano osebo izpustiti na svobodo, razen če med tem časom ni posegla vmes prijava sodnim oblastem in so te v nadaljnjih 48 urah izdale zaporni ukaz ali mandat. Prepovedano je vsako fizično ali moralno nasilje v škodo zaustavljene, aretirane ali kakor koli pridržane osebe. Med odvzemom osebne svobode je zajamčeno vsem človeško ravnanje.»

Člen 4: «Nedolžnost obtoženca se domneva do dokončne obsodbe. Obramba pri procesih je neprekršljiva pravica v vsaki stopnji sojenja. Nikogar ne morejo podvreči sojenju, razen s sodniki, ki so predhodno določeni po zakonu. Zaradi nobenega naslova in pod nobenim imenovanjem ne morejo biti ustanovljena izredna sodišča.»

„GRŠKA IZZIVANJA"

Lake Success, 18. sept.

Albanija je uradno zahtevala od Varnostnega sveta, da ukrene vse potrebne ukrepe, da se nehajo «grška izzivanja». Potem ko je zatrdilo, da so letos Grki odgovorni za 57 «incidentov», nadaljuje albanske pismo: «Brezdvomno predstavlja položaj, ki ga je naredila politika sedanje grške vlade in delovanje njenih organov, neposredno gročnjo za mir na Balkanu.»

Gromiko predseduje sejam Varnostnega sveta

New York, 18. sept.

Na zasedanju Varnostnega sveta, kateremu je predsedoval sovjetski predstavnik Andrej Gromiko, so obnovili razpravljanje o grškem vprašanju. Zasedanje so odprli z dolgo izjavo predhodnega predsednika Oskar Langeja (Poljska), ki je, potem ko je izrazil simpatijo Poljske za britanske čete, ki so pomagale grškemu narodu v boroi proti nacifašistom, zatrdil, da vendar meni, da lahko britanska podpora grškim monarhistom postane nevarnost za mir. «Moramo takoj nekaj ukreniti — je dejal — da preprečimo spor na Balkanu.»

Nanašajoč se na nedavne predloge o možni reviziji poljske meje, je Lange izjavil, da to dokazuje, kako «še vlada monakovska senca» in je na koncu zahteval, naj Svet odobri sovjetski predlog o grškem vprašanju.

Grški zastopnik Basilsos Dendramis je izjavil: «Upam, da Sovjetska zveza ne bo nadalje brez razlogov mislila, da zaradi dejstva, ker je Grčija v dobrih prijateljskih odnošajih z dvema državama, ki sta ji pomagali v težkih časih, ne goji prijateljstva do tretje države. Lahko zagotovim sovjetski delegaciji, da bi gotovo zagotovili hvaležnost grškega naroda, če bi Sovjetska zveza pokazala razumevanje za trpljenje naše uničene države.»

TURSKO - GRŠKO PRIJATELJSTVO

Ankara, 18. sept.

Ko je govoril grškim novinarjem, ki so trenotno na obisku v Turčiji, je turški ministrski predsednik Peker dejal: «Če je nastopila v turško-grških odnošajih razlika, jo označujejo povečano prijateljstvo in še močnejše vezi, ki nas družijo. Doba popolne mirnosti, ki jo mi upamo za vas ter za nas same, se bo uresničila po dosegi miru ter z ureditvijo balkanskega položaja. Kakršen koli je že lahko svetovni položaj, dobri odnošaji med nami se bodo vsak dan bolj krepili.»

Združene države bodo pomagale Italiji

Toda pogoj je: varnost - Amerika želi biti prepričana, da denar ne bo šel ne na levo ne na desno

FIRENZE, 18. sept. — **Predsednik italijansko-ameriškega urada za delo Antonini je izjavil nekemu uredniku agencije «Anse»: «Razdejanja so velika, toda volja italijanskega naroda do obnove je še večja. Potrebno nam je samo malo pomoči in te pomoči nam veliki ameriški narod ne more odkloniti.»**

Ko ga je novinar vprašal, kje bodo postavili šolo za prevzgojo, ki jo bo sez dal in vzdrževal Urad za podporo Italiji, za katero so že določili 275 tisoč dolarjev, je rekel, da domneva, «da jo bodo postavili v južni Italiji, toda kraja še niso dolocili.»

Ko je ugotovil, da prinaša ameriška pomoč Italiji resnično olajšanje potrebnim, je Antonini dejal, da bo po vrnitvi v Ameriko prišel drugo veliko kampanjo za preskrbo skladov za pomoč Italiji.

Glede mednarodnega položaja države je dejal, «da je treba najti tako rešitev, da se ustvari neka sila, ki bi držala v ravnotežju delovanje desnice kakor tudi levice», kabi po njegovem mnenju našli le v močni socialistični stranki.

Glede gospodarskega položaja je označil, da je z ameriške strani mnogo dobre volje, da pomagajo potrebam Italije s financiranjem, toda glavni pogoj za privolitev tega je varnost. «Amerika hoče biti gotova, da denar ne bo šel ne na levo ne na desno. Potrebno je, da italijanska vlada ne pride v težave, tako da si pridobi zaupanje. To je točka, na kateri bi se morale zediniti vse stranke, ki želijo dobro Italiji, ki kljub prestanim težkirí udarcem daje dokaz vedno večje sposobnosti za življenje.»

IZVRŠITEV KAZNI NAD NUERNBERŠKIMI OBSOJENCI

Berlin, 18. sept.

Sinoči so v Berlinu sporočili, da je zavezniški nadzorstveni svet soglasno sklenil, da obvestila o času in kraju eksekucije nürnberških obsojencev ne bodo dali prej, dokler eksekucija ne bo že izvršena.

Ta odločitev je storila konec govoričenju, da bodo eksekucijo izvedli javno v Berlinu.

DANSKA SPOSTUJE PLEBISCIT

Kodanj, 18. sept.

Danski ministrski predsednik Christensen je izjavil, da bo danska spoštovala izid plebiscita, s katerim so se Faroerski otoki izrazili za ločitev od Danske. Dodal je, da morajo njegove izjave imeti za navaden izraz njegovega osebnega mnenja, ker še ni imel časa, da bi se posvetoval s svojimi kolegi.

«Ker je večina glasovala za ločitev — je dejal — se mi moramo ločiti. Če izidi glasovanja za nas niso bili ugodni, zaradi tega mi o njih ne moremo pretresati. Razgovore za izvršitev ločitve moramo začeti in izvršiti v ozračju strpnosti.»

NEMCI MED SEBOJ

London, 18. sept.

Dopisnik «Daily Maila» iz Berlina javlja, da so se v sovjetskem zasedbenem področju pojavili prvi znaki nemškega odporniškega gibanja, ki ni naperjeno proti Sovjetom, temveč proti nemškim komunistom, ki sodelujejo s sovjetskimi oblastmi in ki jih obtožujejo, da «prodajajo» Vzhodno Nemčijo Moskvi. Saško pokrajino — piše dopisnik — so preplavili s tisočerimi grobo tiskanimi listi, na katerih obtožujejo komunistične voditelje korupcije, poneverb in celo umorov. Nemški komunisti in tajna sovjetska policija (MGB) iščejo voditelje tajne organizacije.

AMERIŠKA JAVNOST PODPIRA VLADNO ZUNANJO POLITIKO

Washington, 18. sept.

«Severnoameriška zunanja politika mora ostati nelzpremenjena in uživati popolno podporo ameriškega ljudstva», pravijo ameriški časopisni uvodniki in radijski komentatorji v svojih komentarjih o govoru trgovinskega ministra Wallacea. Časopisni uvodniki po večini zelo kritizirajo stališče ministra Wallacea in pravijo, da se v mnogih ozirih razlikuje od politike vlade.

Komentatorji ne odobravajo Wallaceovih pripomb in hvalijo delo zunanjega ministra Byrnesa ter podpirajo odločne namene Združenih držav, da zgradijo mir na osnovi načel listine Združenih narodov ter z izpolnitvijo sporazumov, ki so jih dosegle velesile v Jalti, Potsdamu in drugod.

Mnogi komentatorji ne odobravajo Wallacea, ki zagovarja «vplivna področja» in «milo» stališče do Sovjetske zveze. Nekateri zahtevajo, naj Wallace izstopi iz vlade.

ZANIMIVOSTI

Svetovna organizacija črne borze

V Nemčiji so odkrili ameriški vojaški policijski agenti mednarodno organizacijo črne borze, ki je delovala v Berlinu, Parizu, New Yorku in Sanghaju. Vodili so jo bratje neke newyorške družine, ki so prej služili vojsko in mornarico.

Kot poroča preiskovalni kriminalni odsek vojske, so domnevni črnoborzijanci sklepali posle za milijone dolarjev in sicer za diamante, cigarete, preproge, svilo, penicilin, valute, parfume, ure, oblačila in za skoro vse druge trgovske predmete. Člani družbe so nakupili posebno predmete visokih trgovskih vrednosti in so jih pošiljali po morju v podružnice, ki so imele ugodnejše pogoje za prodajo. Tako so dosegli velike dobičke na črni borzi.

Do zdaj so aretiral dva moža, in sicer enega v Berlinu in drugega v Parizu; medtem so preskrbeli za zaplembo pisem in telegramov. V enem izmed pisem je razvidno, da je član družine, ki biva v Sanghaju, sam zaslužil v tem mestu 10.000 dolarjev na dan.

DVESTO MILIJARD ZA 100 MILJ ŽELEZNIŠKIH PREDOROV

Železniški svet pri britanskem prometnem ministrstvu je izdal poročilo, v katerem navaja «revolucionarne» popravke v načrtu o ureditvi predmestne mreže železniških tračnic, ki se stekajo v Londonu.

Po načrtu, ki naj bi ga izvedli v tridesetih letih in ki bi po sedanjih cenah stal okoli 230 milijonov šterlingov (preko 200 milijard lir), bi bilo treba skopati v precejšnjo globino 100 milj predorov, da bi zvezali severne proge z predmestnimi progami Southern Railway, ki se stekajo zdaj na postajah London Bridge, Charing Cross, Cannon Street in Holborn Viaduct. Vse te glavne postaje bi odpravili in na njihovo mesto bi prišle prehodne podzemske postaje v raznih delih mesta.

Ta načrt, o katerem se pristojni vladni organi še niso izrazili, je vključen v obširni načrt za preureditev stavb in cest glavnega mesta. Na ta način hočejo na korenit način rešiti vedno bolj grozeče vprašanje mestnega in medmestnega prometa. Odstranitev železnic in postaj v naseljenem delu Londona b poenostavila nalogo za povečanje prometa in dopustila ustvarjtev načrta za preureditev južnega brega reke Temze.

LOVLJENJE RIB NA CAPE YORKU

Na polotoku Cape York v Severnem queenslandu (Avstralija) poznajo domači prebivalci neki posebni in enostavni način robolova, pri katerem uporavljajo kot vabo sveže lubje «penečega drevesa» (Jagera pseudorhus). Skorja tega do 15 metrov visokega drevesa vsebuje izredno veliko količino neke milnate sonvi. Če jo vrižemo v vodo, nastane pena, ki ribam onesposobi orientacijski čut. V trenotku največjega učinka vržejo žene tkvz. «scoop» mreže na dolgih palicah in se na ta način polaste svojega plena.

Posebno obilen je ribji lov v neki laguni na Stewart Riverju, kjer ujamejo tudi do 80 cm dolge jegulje. Pečene jegulje so tam izredna specialiteta... Te vrste ribolov lahko uporabljajo samo v lagunah, tolmunih in počasnih tokovih. list «Walkabout», ki prinaša to vest tudi dodaja, da je tako lovljenje za moške «nedostojno», ker se vlovi ribe na prelahek način...

ČRN DEŽ

Ob koncu maja je v Ericauju deževalo «črnilo». Kraj leži ob severnem bregu Erijskega jezera v kanadski državi Ontario. Voda, ki je ponoči padala izpod neba ni bila samo umazana, temveč črna, tako da je bilo drugo jutro vse mesto pokrito z neko črno plastjo. Ta plast je bila tudi dobro vidna na površini jezerske vode. Vendar to «črnilo» ni škodilo ribam; nasprotno, je privabilo jih je, kajti prihodnji dan so imeli ribiči obilen lov.

OGREVANJE MESTA Z ENO PEČJO

V enem izmed britanskih mest bodo napravili poizkus osrednjega parnega ogrevanja. Toploto, ki jo bodo črpali iz osrednje peči, bodo razdeljevali po stanovanjih. Za mesto z 20.000 do 60.000 prebivalcev bodo vodo segreli s pomočjo visokega pritiska in ji odvzeli paro.

Predvidevajo stalno ogrevanje stanovanj podnevi in ponoči v najbolj mrzlih mesecih. Stanovalci si bodo lahko toploto sami poljubno razdelili po stanovanjskih prostorih. Ogrevanje bodo plačevali v odstotkih najemnine. Če bi se pokazala potreba po povečanju ogrevalnih naprav, bi sezidali še nove osrednje peči. Novi način ogrevanja, kot zatrjujejo, ima velike gospodinjske prednosti in v mestu s 50.000 prebivalci bodo na leto prihranili 44.000 ton goriva.

RAZGLASITEV SODBE NA NUERNBERŠKI RAZPRAVI PRELOŽENA

Nürnberg, 18. sept.

—Včeraj so v Nürnbergu uradno javili, da so preložili razglasitev sodbe na razpravi proti 21 nacističnim voditeljem s 23. na 30. september.

JULIJSKA KRAJINA

Zavezniški popravek poročil jugoslovanskega tiska

o aretacija straž ustanove UNRRA

CASERTA, 18. sept. — Poročevalec poveljstva zavezniških sil je podal včeraj izjavo, da popravi nekatere nesporazume, ki so posledica zmotnih izjav, ki so se pojavile v nekaterih nedavnih izdajah jugoslovanskega tiska. Izjava se glasi:

«Dne 8. septembra je bilo ob priliki eksplozije ročne bombe v Trstu ranjenih sedem članov vojaške policije.

Približno ob 3. uri zjutraj dne 9. septembra je prišlo v Trstu do velike eksplozije. Poslali so letečo obhodnico ameriške policije, da dogodek preišče. V bližini kraja dogodka je obhodnica srečala avtomobil, v katerem se je vozilo sest jugoslovanskih vojakov. Po zasledovanju na razdaljo več kot kilometer in pol so vozilo ustavili in osebe, ki so bile v njem, zastražili ter prepeljali na sedež ameriške vojaške policije v Trstu. O dogodku so podali poročilo uradu povaljnika policije, ki je odredil predajo Jugoslovanov policiji Julijske krajine. To so izvršili. Policija Julijske krajine pa je od ameriške vojaške policije zahtevala, naj omenjenih šest Jugoslovanov preišče. Po skrbni osebni preiskavi so ugotovili, da je pet izmed njih imelo pod obleko skrite ročne bombe ki so bile z vrvico privezane na telo.

Približno uro kesneje 9. septembra zjutraj je bil narednik Robert C. Webb od 88. divizije še v službi na sedežu ameriške vojaške policije v Trstu. Zaslišal je korake; ko se je obrnil proti vratom, je videl, da se približuje skupina petih jugoslovanskih vojakov. Eden izmed njih je bil stotnik Anton Segota, poveljujoči častnik stražarske stotnije jugoslovanskega oddelka, ki so ga po ukazih 13. vojnega zbora odelili ustanovi UNRRA. Stotnik Segota in njegovi možje so vstopili v sedež policije in se bližali narednику Webbu. Narednik se je zavedel, da je obkoljen. Ob spominu, da je bilo prejšnji dan ranjenih sedem članov policije in da so uro poprej aretirali šest jugoslovanskih vojakov, ki so imeli pri sebi skrite ročne bombe, se je prestrašil, potegnil samokres in ga nameril proti Jugoslovanom.

V protestu na poveljstvo 13. vojnega zbora je stotnik Segota izjavil, da je vprašal narednika Webba, kje je šest jugoslovanskih vojakov, ki so jih aretirali. Poleg tega je trdil, da je narednik Webb, potem ko je izvlekel samokres, postavil pet jugoslovanskih vojakov, med njimi tudi stotnika Segota samega v vrsto, zahteval pomoč iz bližnje sobe, jugoslovanske vojake preiskal, ne da bi pri njih našel orožje, se o njih žaljivo izrazil, odklonil, da bi poklical službujočega častnika in držal samokres naperjen proti njim, dokler končno ni prišel neki častnik.

Dne 12. septembra so ustanovili ameriško vojaško preiskovalno komisijo. Stotnika Segoto in ostale priče, med njimi narednika Webba in poveljnika tržaškega oddelka ameriške vojaške policije stotnika F.E.H. Raya, ki tudi pripada 88. diviziji, so pozvali pred komisijo.

Iz pričanja je po zaključkih komisije razvidno, da je stotnik Segota s svojim oddelekom sestavljenim iz štirih jugoslovanskih vojakov, odšel na postajo ameriške vojaške policije prav za prav z namenom, da bi zahteval izpust aretiranih jugoslovanskih vojakov.

Komisija je ugotovila, da bi bilo dejanje vojaške policije v rednih razmerah neumestno, da pa je obstoj ročnih bomb, eksplozija, tema noči, nemožnost sporazumevanja in druge okoliščine opravičevale pridržanje in zastraženje stotnika Segote in njegovih mož z oboroženo stražo, njih preiskavo in pregled listin ter njihovo pridržanje do prihoda poveljnika policije. Komisija se je prepričala, da se je stotnik Segota motil, da mu niso izrekli nespodobnih in žaljivih besed, priznal je možnost medsebojnega nesporazuma zaradi nerazumevanja jezika. Komisija je predložila, naj ne izdajo nikakega disciplinskega ukrepa, naj pa vojaška policija v Trstu prejme navodila, da je odločna, toda korektna, naj pustijo pri delovanju vojaške policije ob strani vsa osebna čustva ter naj bosta na postajah vojaške policije v službi vedno vsaj dva moža.

Poudarjajo, da so stotnika Segoto in njegove tovariše izpustili kmalu po prihodu stotnika Raya na policijsko postajo. Poleg tega je treba poudariti, da je iz preiskav razvidno, da onih šest jugoslovanskih vojakov, ki so jih pridržali, ker so pri njih našli ročne bombe, ni bilo v nikaki zvezi z eksplozijo dne 9. septembra zjutraj. Dne 11. septembra so teh šest mož predali glavnem stanu jugoslovanskega oddelka oblasti 13. armadnega zbora z navodilom, da jih premeste preko Morganove črte izven področja «A», ker se niso pokorili ukazom, ki prepovedujejo nosnjo orožja. Jugoslovanski glavni stan je sporočil 13. armadnemu zboru, da so vprašanje predali glavnemu stanu IV. jugoslovanske armije, in da bo 13. armadni zbor takoj obveščen, ko bo prišla odločitev IV. armije. Dne 17. septembra je beograjska radijska postaja javila, da 13. armadni zbor se ni izdal ukaza za osvoboditev jugoslovanskih vojakov.

Ob upoštevanju takega poteka dejstev je mogoče tako zadržanje označiti samo kot namerno potvarjanje samih dejstev.

IZ SLOVENIJE

Od 31. avgusta do 8. septembra je bil na Jesenicah teden slavnostnih iger, v katerem so posamezne kulturne in fizkulturne organizacije iz vsega jeseniškega okrožja prireditle nešteto prireditev, na katerih se je po pisanju Slovenskega poročevalca, manifestirala duhovna in telesna ljudska kultura, ki zdaj v svobodni državi sproščeno raste in se oblikuje. Pripravljene so bile številne razstave, fizkulturne prireditve, nadalje je bilo šahovsko tekmovanje, zborovanje slovenskih žena. teden pa je bil zaključen s folklornim dnevom, na katerem je sodelovalo nad 20.000 ljudi. Na ljudskem igrišču je bilo manifestacijsko zborovanje, ki mu je med drugimi prisostvoval tudi prosvetni minister Ferdo Kozak.

Delavsko knjižnico je obiskalo v juliju mesecu 1492 bralcev, ki so si izposodili 5282 knjig. V avgustu je bilo 1335 bralcev, knjig pa so izposodili 5051. Izmed domačih knjig so v avgustu največkrat izposodili Miška Kranjca, Finžgarja, Prežihovega Voranca, Bevka, Tavčarja in Jurčiča.

Turistično društvo Slovenije je priredilo od 8. do 15. septembra v mariborskem okrozju «Turistični teden», v okviru katerega so priredili več razstav gospodarskega in umetniškega znacaja ter organizirali razne prireditve in delovne izlete.

Prezidij Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta je na predlog vlade Ljudske republike Slovenije izdal ukaz o določitvi gospodarskih podjetij republiškega značaja. Objavljamo nadaljevanje seznama teh podjetij: Industrija gradbenega materiala: 49. Opekarna, Košaki pri Mariboru. 50. Opekarna Radvanje, Radvanje pri Mariboru. 51. Celjske opekarne. Celje. 52. Celjske opekarne, Žalec. 53. Združene opekarne d. d., Ljubljana. 54. Opekarna Sodin, Lubečna pri Celju. 55. Samotna tovarna, Store. 56. Alpeko d. z o. z., Ljubljana. 57. Keramična ind. Liboje. Liboje pri Celju, 58. Keramika, Novo mesto. 59. Granitna ind. ing. Lenarčič, Josipdol — Pohorje, 60. Granitolom Res, Josipdol — Pohorje. 61. Granitolom Oplotnica, Oplotnica — Sliv. Konjice. 62. Granitolom Recenjak Ehrlich. St. Lovrenc na Pohorju. 63. Kamnolom Visole, Slov. Bistrica. 64. Kamnolom Tinje. Sv. Urh pri Sl. Bistrici. 65. Fr. Swaty, tov. umetnih brusov, Maribor. 66. A. Res, Ljubljana. 67. Kreda. Radovna pri Bledu. 68. Vodlan Ivan, Dobrepolje. 69. A. Birolla, Kresnice. Lesna industrija: 70. Drž. žaga, Črna Mušenik, Črna Mušenik. 71. Drž. žaga, Mislinja, Mislinja. 72. Drž. žaga, Suhi dol, Slovenjgradec. 73. Drž. žaga, Josipdol, Ribnica na Pohorju. 74. Drž. žaga, Viltuš, Selnica ob Dravi. 75. Drž. žaga, (Germut), Podvelka. 76. Drž. žaga, (Potocnik), Brezno ob Dravi. 77. Drž. žaga, (Vrencur), Marenberg. 78. Drž. žaga. (Zmork), Marenberg. 79. Drž. žaga, (Lešnik), Sv. Lovrenc na Pohorju. 80. Drž. žaga, (Vrenčur), Sv. Lovrenc na Pohorju. 81. Drž. žaga, (Attems), Slov. Bistrica. 82. Drž. žaga, (Thurn), Vitanje. 83. Drž. žaga, (Hrastnik), Slov. Konjice. 84. Drž. žaga, Lukanja, Oplotnica, 85. Drž. žaga, (Magerl), Poljčane. 86. Drž. žaga, (Pukel), Zreče. 87. Drž. žaga, Solcava, Solčava. 88. Drž. žaga, Nazarje, Nazarje. 89. Drž. žaga, (Skaza), Selo pri Velenju. 90. Drž. žaga, (Goll), Velenje. 91. Drž. žaga, (Hauke), Šoštanj. 92. Drž. žaga, (Zmauc), Šoštanj. 93. Drž. žaga, (Srebotnjak), Sv. Peter v Savinjski dol. 94. Drž. žaga, (Cater), Celje. 95. Drž. žaga, Stahovica, Kamnik. 96. Drž. žaga, (Hajnrihar), Kranj. 97. Drž. žaga, (Hajnrihar), Kokra. 98. Drž. žaga, (Hajnrihar), Skofja Loka. 99. Drž. žaga, Sv. Katarina (Born), Tržič. 100 Drž. žaga, Tržič (Born), Tržič. 101. Drž. žaga, Gorjana, Bled. 102. Drž. žaga, Fortuna, Bled. 103 Drž. žaga, Soteska, Bohinj. 104. Drž. žaga, (Rekar), Jesenice. 105. Drž. žaga, (Cuden), Bohinjska Bistrica. 106. Drž. žaga, (Kotnik), Verd. 107. Drž. žaga, (Gale), Bistra. 108. Drž. žaga, (Krajc), Cerknica. 109. Drž. žaga, (Serko), Cerknica. 110. Drž. žaga, (Macek in Hren), Logatec. 111. Drž. žaga, Ravnik, Planina. 112. Drž. žaga, Snežnik, Pudob. 113. Drž. žaga, Impeks (Rudež), Ribnica. 114. Drž. žaga, (Kozler), Ortnek. 115. Drž. žaga, Loški potok. 116. Drž. žaga, Grčarice. 117. Drž. žaga, (Zürl), Kočevje. 118. Drž. žega (Jakomini), Kočevje. 119. Drž. žaga, Soteska pri Straži. 120. Potocnik, Mežica. 121. Lesna industrija, Prevalje. 122. Veržun, Dravograd. 123. Pahernik, Vuhred. 124. Glazer. Ruše. 125. Čas. Dolže. 126, Jaš, Mislinja. 127. Tavčar, Vuzenica. 128. Kaudek, Ruše. 129. Stern, Rače. 130. Keršič, Hoče. 131. Kopač, Slov. Bistrica. 132. «Pohorje», Slov. Bistrica. 133. Kunstelj, Slov. Bistrica. 134. «Drava», Maribor. 135. Jonke, Oplotnica. 136. Pokorn, Zreče. 137. Kračun, Zreče. 138. Miklavžina, Gornji grad. 139. Klemenšek, Solcava. 140. Bačun, Ljubno ob Savinji. 141. Kolenc, Rečica ob Savinji. 142. Lesna industrija Teharje, Teharje, 143. Borlak, Sv. Jurij ob J. ž. 144. Mulej. Bled. 145. Humerca, Bohinjska Bistrica. 146. Impex, Bohinjska Bistrica. 147. Hajnrihar, Bohinjska Bistrica. 148. inž. Zupanc, Lancovo. 149. Sparovec, Lipnica. 150. «Vintgar», Bled. 151. Pogačnik, Podnart. 152. Virnik, Jezersko, 153. Simic, Bodovlje. 154. Dolenc, Preddvor. 155. Dolenc, Skofja Loka. 156. Gorjanc, Kranj. 157. Mlavec, Dol. vas. 158. Furlan, Logatec. 159. Meden, Begunje. 160. Hodnik in Volk, Logatec. 161. Kunstelj, Logatec. 162. Tršar. Logatec. 163. Premrou, Martinjak. 164. Kovač, Stari trg. 165. Matičič, Laze pri Planini. 166. Kunstelj, Goriča vas. 167. Bastar in Arko, Kočevje. 168. Dugolin, Sodražica. 169. Siška, straža. 170. Remec & Co., Duplica pri Kamniku. 171. Kavalša, Domžale. 172. Sloga (Božič Jože), Struževo pri Kranju. 173. Utensilija, Maribor — Pobrežje. 174. A. Amann, Tržič. 175. Zbelovo, Zbelovo. 176. Tovarna kopit, Sevnica. 177. Gumzej Josip, sodarstvo, Celje. 178. Jug. tvor. impreg. lesa, Rütgers. Hoče. 179. Tovarna igrač, Novo mesto. 180. I. Mikolič, tov. meril, Slovenjgradec. 181. Tovarna glasbil, Mengeš. 182. Jelacin & Co, tov. zanaškov, Ljubljana.183. Magra, Ljubljana. 184. «Peta» d. z o. z., Radeče pri Zid. mostu. 185. Prva jugoslov. tovarna podpetnikov, Lokavec — Rim. Toplice.

Umrli so: Jerica Gerbec, vdova po poštnem kontrolorju in hišna posestnica; Dr. Josip Ticar, šef zdravnik drž. žel. v pokoju; Ana Hus, roj. Wider; Slavko Lipovec, učenec 2. letnika sred. teh. šole; vsi iz Ljubljane; Helena Ribarič roj. Rotar, posestnica v Mariboru.

SPOROČILO RADIJSKE POSTAJE TRST II

Trst, 18. sept.

Poveljujoči častnik AISa sporoča, da je radio Trst II v nedeljo 16. septembra ob 18. uri med slovenskim programom oddajal besedilo, ki je spremljalo glasbo na gramofonskih ploščah. Omenjeno besedilo ni bilo predloženo nadzornemu uradu. Vzrok temu so bili neizogibni tehnični razlogi.

Nameščenec, ki je to zakrivil, je bil v ponedeljek dopoldne odpuščen.

Zanikanje vesti

Caserta, 18. sept.

Predstavnik zavezniškega glavnega stana je včeraj dal naslednje poročilo: «Dopisnik «United Pressa» v Trstu je omenil v nekem članku, ki je bil objavljen zjutraj 17. septembra, da so posojila, ki jih je dala Zavezniška vojaška uprava v Julijski krajini in Vidmu, krile Združene države z dolarskimi krediti.

Ta omemba je zmotna. Združene države dajejo italijanski vladi izvestne kredite v zvezi za izdatke za čete Združenih držav v Italiji. Ti krediti pa so popolnoma drugi in nimajo nikako zveze s posojili ali izdatki Zavezniške vojaške uprave. Takšna posojila ali izdatki niso kriti z dolarskimi krediti. Treba je pripomniti, da se okrajšava ZVU (AMG) nanaša na Zavezniško vojaško upravo (Allied Military Government) in ne na ameriško vojaško upravo (American Military Government). V Italiji ni ameriške vojaške uprave Zavezniška vojaška uprava je samo v Julijski krajini in v videmski pokrajini.

TRŽAŠKA KRONIKA

TISKOVNA KONFERENCA POLKOVNIKA BOWMANA

ZVU NE BO UMAKNILA POZIVOV VODITELJEM NEZAKONITE STAVKE

Stališče Zavezniške vojaške uprave o bodočnosti Julijske krajine

Včeraj popoldne je bila na sedežu Zavezniške vojaške uprave tiskovna konferenca, na kateri je višji častnik za civilne zadeve polkovnik Alfred C. Bowman izjavil, da pozivov za prihod pred sodišče, ki so bili izdani v prvih dneh meseca julija enajstim voditeljem nezakonite stavke, ne bodo umaknili v «nobenem trenotku.» Polkovnik Bowman je dodal, da to stališče odobrata vladi Velike Britanije in Združenih držav.

Ko je pripomnil, da so projugoslovanski komunistični list «Il Lavoratore», kakor tudi drugi, s številnimi prošnjami neprestano vpraševali, kaj namerava Zavezniška vojaška uprava ukreniti glede voditeljev nezakonite stavke, je višji častnik dejal: «Približno pred enim mesecem sem javil na neki tiskovni konferenci, da še nimamo namena preklicati pozivov voditeljem, da se javijo pred sodiščem. Ker bi vprašanje bilo mogoče imeti za zaključeno, pojasnjujem, da nimamo namena umakniti pozivov v «nobenem trenotku.»

Moji vojaški predstojniki, je dejal polkovnik Bowman, so me pooblastili, da izjavim, da to stališče v polni meri podpirata vladi Velike Britanije in Združenih držav.

Polkovnik Bowman je nadaljeval: «Ponovno vabim voditelje stavke, če se žele resno lotiti tega vprašanja in obljubljam, da jih bodo postavili pred razpravo čim prej mogoče, če se bodo ravnali po mojem povabilu.»

(Stavko, ki se je začela tri dni popreje, je Zavezniška vojaška uprava proglasila 3. julija za nezakonito; poslala je ukaz stavkovnemu odboru, naj izda potrebne ukrepe za prekinitev stavke. Ker petega julija stavka še ni bila konča, na in je bil ta rok določen v ukazu, so pozvali njene voditelje pred sodišče, izmed katerih se je odzval samo eden. Doslej se voditelji stavke še niso odzvali pozivu.)

Ko je razpravljal o vprašanju povišanja cen, je polkovnik Bowman najavil, da pripravljajo načrt za nadzorstvo cen, ki bo obsegal večje število potrebščin kot tisti, ki je zdaj v veljavi.

«To nadzorstvo cen, je izjavil polkovnik, del prebivalstva živahno kritizira, medtem ko si ga drugi žele. Želel bi videti, da bi cene padle kot posledica naravnih vzrokov. Tistim, ki nasprotujejo nadzorstvu cen, bi želel prikazati, da je najboljši način za njega preprečitev v omogočenju naravnim silam, da vplivajo na cene tako, da dosežejo zmanjšanje, ne da bi bilo potrebno nadzorstvo.

Polkovnik Bowman je izjavil da je vprašal za mnenje o podelitvi «nagrade republike» dva delavska sindikata in tri zveze delodajalcev. Moje mnenje je, da ni nobenega gospodarskega razloga, ki bi opravičil izplačilo nagrade. Verjetno za sedaj tega ne bomo storili, čeprav mi še ni znano stališče združenj delodajalcev, ki bi moglo imeti kak vpliv na moje odločitve.»

Neki dopisnik je vprašal v zvezi s pariško konferenco, če niso napravili še ničesar za pripravo statuta in če Zavezniška vojaška uprava meni, da bo ona začasna vlada. Polkovnik Bowman je odgovoril: «Tu ne pripravljajo nobenega statuta in ni vzroka za mnenje, da bo Zavezniška vojaška uprava začasna vlada. Našo nalogo skušamo rešiti na najboljši način iz dneva v dan in pripraviti istočasno načrte za spremembe, ki bi lahko prišle.

Ob začetku konference je polkovnik Bowman podal kratko izjavo in je javil, da bo «v bodoče za nekaj časa mogoče peči bel kruh. Da pa bo to mogoče, bo morda potrebno obrok za malenkost zmanjšati.»

Neko drugo sporočilo govori o novem ukazu glede študijev, ki se tiče vojnih veteranov, židovskih dijakov in beguncev. Gre za ukaz št. 187, podpisan 9. septembra, s katerim je določena ustanovitev izrednih semestrov s kratko dobo, ki bodo usposobili omenjene dijake za polaganje izpitov in doktoriranje v krajšem času, kot je predpisan za ostale dijake. Po določilih člena 5 tega ukaza, bodo oproščeni plačila taks in obveznosti.

Ko so zahtevali komentar o nedavnih poročilih tiska, da naj bi bili v vojaški policiji člani vojske generala Andersa, je polkovnik Bowman odgovoril: «Odločno lahko zanikam to obtožbo. Vojaška policija je naravno sestavljena samo iz Američanov in Angležev.» Poudaril je tudi, da so zadnji dve skupini civilnih policistov izbrali izključno iz oseb, ki že najmanj sedem let bivajo napodročju A.»

POLICIJSKA ŠOLA

Tečaj za izpopolnitev v kriminalno preiskovalni stroki

V policijski šoli, ki je nameščena v vojašnici v ulici Pasquale Revoltella, se je začel včeraj dopoldne tečaj za višjv izpopolnitev v kriminalno preiskovalni stroki pri civilni policiji.

Poveljnik pripravljalne šole civilne policije major J. Henderson je v prisotnosti učiteljev policijskih uradnikov, sodnikov in častnikov otvoril pouk s kratkim nagovorom, v katerem je vzpodbudil in pozdravil 26 gojencev, ki so vpisani v tečaj. Nato je bila prva uvodna učna ura, v kateri so pojasnili pomen znanstvene policije. Učne ure, teoretične in praktične, bodo trajale dva meseca.

Pogreb žrtev žločina

Včeraj popoldne je bil iz kapele glavne bolnišnice pogreb zlatarja Glusta Trevisana ml., njegove zaročenke Lidija Ravasini in služkinje Pije Orbicini, ki so bili umorjeni v soboto zvečer pri sv. Jerneju v Miljah.

PREHRANA

Moka za polento v Trstu in pokrajini. Danes bodo začeli v Trstu in pokrajini razdeljevati vsem potrošnikom po 750 gr moke za polento; cena 20 lir za kg.

Testenine v Trstu. Danes bodo začeli v Trstu razdeljevati potrošnikom od I do V skupine po 2 kg testenin; cena 26 lir za kg.

NEMSKA UJETNIKA POBEGNILA IZ JUGOSLOVANSKEGA TABORIŠČA

V ponedeljek dopoldne sta se v Ljudskem domu na sedežu ZVU predstavila dva nemška vojake. Izjavila sta, da sta pobegnila iz jugoslovanskega taborišča za vojne ujetnike št. 323. ki je nameščeno blizu Pazina. Izročili so ju zavezniškim oblastem, da preučijo primer.

Stavka v električnih obratih in Tržaški jutarni ter konopljarni

TRST, 18. sept. — V ponedeljek dopoldne so stopili v stavko nameščenci S.A.D.E. (Električna Delniška Družba), ki ima svoj sedež v Benetkah. V torek zjutraj je začelo stavkati tudi 500 nameščencev družbe SELVEG (Električna družba Julijske krajine), ki je odvisna od prve; stavke se je vzdržale samo osebje, ki je zaposleno pri stiskalnih plošah v Trstu, Tržiču, Gorici in Pulju, da zagotovi preskrbo z električno energijo.

Stavka je proglasila organizacija F. I. D. A. E. (Italijanska zveza električnih obratov) in delavci krajevnega odseka so pristopili, ko niso dosegli sporazuma pri pogajanjih med različnimi obrati ter vodstvom družbe S. A. D. E. za povišanje premij, ki bi ustrezale delavcem. Pogajanja se nadaljujejo.

Zahteve delavcev so v desetih različnih točkah, med katerimi so najvažnejše določitev enakosti za menjajoče se skupine, razširitev premije na nižje skupine, ki so jo že razdelili v višjih skupinah in premijo za vse osebje.

Včeraj zjutraj je stopilo v stavko delavstvo Tržaške jutarne in konopljarne; stavko so začeli zaradi tega, ker niso dosegli sporazuma z Združenjem industrijcev; zahtevali so 90 odsotni povišek na temeljno plačo.

Napad z ročno bombo

V ponedeljek se je zgodil napad, ki bi lahko imel težje posledice, ko sta dva neznanca z zakrinkanima obrazoma napadla Ferdinanda Guerrinija, ki stanuje v Scala Santa št. 159; Guerrinija je šel okoli ene ponoči z ženo domov. Neznanca sta ga zgrabila za rame ter mu grozila s smrtjo, pri tem sta vihtela top predmet. Vznemirjena zaradi kričanja žene, ki je klicala na pomoč, sta nato vrgla proti Guerriniju ročno bombo, ki je eksplodirala tik njega in mu prizadela številne telesne rane, ki pa na srečo niso težke. Napadalca sta zbežala.

Prekopi grobov na tržaškem pokopališču

Urad za javna dela tržaške mestne občine javlja, da pripravljajo za mrliške prekope prostor XVI na mestnem pokopališču pri Sv. Ani, kjer ležijo mrliški ostanki pokopani med 6. avgustom in 12. oktobrom 1936. Vsi tisti, ki žele prepeljati mrliške ostanke na drugi del pokopališča, se morajo obrniti do 15. oktobra na Mestni urad za javna dela, administrativni oddelek, pokopališki odsek v ulici Paolo Retti 5/III. Po preteku tega roka bodo mrliški ostanki položeni v skupen grob, ekshumacije ne bodo več dovoljene, spomeniki in nagrobna znamenja pa bodo ostala na razpolago mestni občini.

STRELI NA POLICIJSKI AVTOMOBIL

Včeraj zjutraj ob 6.45 uri so streljali na avtomobil policije Julijske krajine, ki je vozil po obrežju 3. novembra pri pomolu ob ribarnici. Strel je bil verjetno iz samokresa in je zgrešil svoj cilj; policija je takoj preiskala kraj, toda brez uspeha.

OROZJE V GRMOVJU

Včeraj popoldne je neka obhodnica policije Julijske krajine odšla na poziv v ulico Catullo, kjer je našla med grmovjem puško vrste 91 s 17 nabolji, ročno bombo «Breda» in še bombo nemškega tipa.

Požar v gozdu med Prosekom in Sv. Križem

Včeraj kmalu po 17. uri se je skupina gasilcev odpeljala v okolico Sv. Križa, kjer se je razvil med pinijevimi gozdovi in grmovjem požar, ki je zavzel precejšen obseg.

Plameni so zajeli površino približno 10.000 m2 in so povzročili znatno škodo na drevju. Gasili so štiri ure; gašenje so otežkočale eksplozivne naprave, ki so jih tam pustili čistilci min.

GORICA

Avtobusni promet

Gorica - pokopališče: odhod s Travnika ob 15 uri; odhod s pokopališča ob 16. uri.

Gorica - Ločnik ob delavnikih: odhod izpred kavarne Garibaldi ob 7.15, 12.30, 15.30, 19. uri; odhod iz Ločnika ob 7.30, 13.45, 15.45, 19.20 uri. Ob praznikih: odhod izpred kavarne Garibaldi ob 9, 12.30, 15.30, 19 uri; odhod iz Ločnika ob 9.15, 13.45, 15.45, 19.20 uri.

SPORT

VIŠINSKI REKORD JADRALNEGA LETALA

SHREWBURY, 17. sept.

Dvosedežno jadralno letalo je doseglo nov višinski rekord pri poletu v Long Mundu v pokrajini Shopshire, in sicer z višino 2340 metrov. Prejšnji rekord je bil 1770 metrov. Enosedežno jadralno letalo je doseglo višino 2430 metrov.

KMETIJSTVO

KAKO JE TREBA RAVNATI S PLEMENSKIMI BIKI

Mnogi živinorejci ravnajo s plemenskimi biki napačno in nepravilno, ker jih ne spuščajo na prosto. Navadno je plemenski bik trdno priklenjen na verigah v hlevu, katerega zapušča za kratek čas le o priliki odpravljanja skoka. Mnogokrat odpravlja skok celo v hlevu samem. Zaradi te enoličnosti in tega prisilnega počivanja postane bik večkrat hudoben, posebno pa len in neokreten, radi česar ga moramo prezgodaj prodati, medtem ko bi ga lahko pri pravilnem oskrbovanju, se dolgo časa ohranili za pleme.

Zato je nujno potrebno, da spuščamo bika vsak dan v trdno in zadostno visoko zagrajeno ograjo da se nekoliko časa giblja na prostem. Še boljše storimo, če ga navadimo voziti in da ga vprezamo skupno s kravo ali volom za prevažanje krme, slame, gnojnice, vode itd. Pri tem se plemenjak že vrstno razvija, ostane krotak, se ne odebeli prezgodaj in ga lahko nekoliko let več rabimo za skok, katerega zaradi razgibanosti tudi bolje in boljše odpravlja.

Oseba, kateri poverimo oskrbovanje bika, mora z njim mirno ravnati istočasno pa proti njemu odločno nastopati. Pri gibanju na prostem in razposajenem skakanju dobi nagnenje za bodenje in obračanje glave proti mimoidočim osebam, ne da bi to bil znak nasilnosti. Razposajenosti pa ne smemo pustiti preveč razmaha. Oskrbnik ne sme rabiti palice, pač pa dolg in ostrobič, katerega se vsak bik boji, tako da opusti nasilja.

Proti živali je treba odločno in drzno nastopati, vendar pa se je zaradi tega ne sme mučiti.

RADIO TRST II

411 m - 731 kc

Sreda, 18. septembra

17.30 valčki; 17.45 Saludos Amigos, prenos iz Vidma; 18 Chopinove skladbe; 18.15 radijska univerza; 18.30 operetna glasba; 19 svetovna književnost; 19.15 oddaja odreda Jugosl. armade; 19.45 predavanje; 20 napoved časa, slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 glasbena razstava; 20.45 predavanje: Winston Churchill; 21 zaključek.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

LOUIS WILTON 11.

Kilometrski kamen št. 27

«Kako ste dejali, draga gospa Hingleyeva?» — je z zanimanjem povprašal vijudni mladenič in si prižgal cigareto.

Občutljiva vdova se je še enkrat dotaknila treh medaljončkov, ki naj bi predstavljali njene objokovane može, nato pa se nasmehnila z izrazom, ki je bil po eni strani bistroumen, po drugi pa zelo skromen.

«Toda gospod, kaj pa boste vendar mislili o meni, če vam bom v podrobnostih pripovedovala vse čenče neumnega dekleta? Jaz o vsem tem ne verjamem niti besede. Pomislite, da dekle med drugim vztraja tudi na tem, da je videla, kako je avtomobil zavil na desno ter nato krenil v ozek drevored, po katerem ne bi mogel voziti niti navadni voz z volovsko vprego. Nemogoče je, da se na taki poti avtomobil ne bi prevrnil, ali pa vsaj ne bi prišel skozi ves razbit. Poleg tega tudi ne morem razumeti, kaj naj bi tisti skrivnostni avtomobil iskal v Alberscourtu, ki ni nič drugega kot opuščena in samotna kmetija, na kateri živita dve ženski, ki nikako nista takšne vrste, da bi sprejemali obiske ljudi, ki potujejo z razkošnimi avtomobili.»

Vljudni gospod Duncan je vse to poslušal s silno živim zanimanjem, medtem ko mu je pogled uhajal na zaraščeni del vrta, ki se je kar kopal v jesenskih barvah.

«Ali se zavedate, draga gospa Hingleyeva, da je tukaj zelo lepo? Tako mi je všeč, da bi tu rad ostal nekaj dni in se nekoliko odpočil — izjavil navdušeno — in upam, da boste zame prav gotovo našli kak primeren kotiček.»

«Seveda, še več — je hitro odvrnila gostiničarka — pripravila vam bom sobo številko štiri, ki je najprijatnejši kotiček naše hiše. Boste videli, kak lep razgled boste imeli s svoje sobe.»

«Hvala, prav lepa hvala, draga gospa Hingleyeva — se je zahvalil mladenič, čigar oči so govorile uspešnejšo govorico, tako da je nekoliko zbegana vdova vnovič položila roko na svoje talismane — prosim vas, da pošljete iskat mojo prtljago, ki je še vedno v avtomobilu. Medtem bom napravil kratek sprehod po okolici in si ogledal, ker sem pač že tukaj, znameniti črni kilometrski kamen. Morda se bom nekoliko zamudil, dasi ne bi rad že takoj v početku kršil vašega dnevnega reda. Zaradi tega bi vam bil zelo hvaležen, če bi mi pripravili mrzlo večerjo kar v moji sobi.»

Gospa Hingleyeva je živahno ugovarjala in vila roke.

«Dnevni red? Pozabljate, da se naš dnevni red ravna